

**Turun Osuuskaupan
hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä
Corporate Governance Statement**

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1. TURUN OSUUSKAUPPA JA S-RYHMÄ	4
2. TURUN OSUUSKAUPPA	4
2.1. TEHTÄVÄT.....	4
2.2. TURUN OSUUSKAUPAN RAKENNE.....	4
2.3. JOHTAMISPROSESSI.....	5
2.4. SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET.....	5
3. KESKEISET HALLINTOELIMET	6
3.1. EDUSTAJISTO.....	6
3.2. HALLINTONEUVOSTO.....	7
3.2.1. <i>Kokoonpano ja toimikausi</i>	8
3.2.2. <i>Päätöksenteko</i>	8
3.2.3. <i>Hallintoneuvoston tehtävät</i>	9
3.2.4. <i>Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja</i>	9
3.2.5. <i>Vuosi 2016</i>	9
3.2.6. <i>Vuosi 2017</i>	10
3.3. HALLITUS.....	10
3.3.1. <i>Kokoonpano ja toimikausi</i>	10
3.3.2. <i>Tehtävät</i>	10
3.3.3. <i>Kokouskäytäntö, päätöksenteko ja itse arviointi</i>	11
3.3.4. <i>Vuosi 2016</i>	12
3.3.5. <i>Vuosi 2017</i>	12
3.4. PUHEENJOHTAJISTO.....	12
3.5. TOIMITUSJOHTAJA.....	13
3.6. JOHTORYHMÄ.....	13
3.7. TYTÄRYHTIÖT JA MERKITTÄVÄT TYTÄRYHTIÖT.....	13
4. TULOS- JA KANNUSTEPALKKIOJÄRJESTELMÄ	13
5. TILINTARKASTUS	14
5.1. VALINTA.....	14
5.2. VUOSI 2017.....	14
5.3. VUOSI 2018.....	14
6. SISÄINEN VALVONTA, SISÄINEN TARKASTUS JA RISKIENHALLINTA	15
7. TALOUDELLINEN RAPORTOINTI	15
8. MUU TIEDOTTAMINEN	15
9. CORPORATE GOVERNANCE -STATEMENTIN PÄIVITYS	15

Johdanto

Turun Osuuskaupan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää kuvaavassa selostuksessa (Corporate Governance Statement) kerrotaan, millä tavoin hyvää hallintotapaa ja omistajaohjausta noudatetaan S-ryhmän alueosuuskaupoissa. Alueosuuskaupan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä perustuu osuuskuntalakiin ja muuhun toimintaa säätelevään lainsäädäntöön, osuuskaupan sääntöihin ja hallintoelinten hyväksymiin ohjesääntöihin ja työjärjestyksiin sekä yleisiin corporate governance –suosituksiin.

Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmässä määritellään muun muassa osuuskaupan keskeisten hallintoelinten tehtävät ja vastuualueet, tytäryhtiöiden rooli ja hallinto, tulospalkkausjärjestelmän perusteet sekä sisäinen valvonta ja taloudellinen raportointi.

Selostuksen tavoitteena on lisätä osuuskaupan toiminnan läpinäkyvyyttä ja parantaa tiedonkulkua asiakasomistajille ja muille osuuskaupan sidosryhmille sekä siten lisätä kiinnostusta osuuskaupan toimintaa kohtaan.

Keskuskauppakamari, HEX Oyj ja Elinkeinoelämän Keskusliitto julkistivat vuonna 2003 listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä koskevan suosituksen. Keskuskauppakamarin tammikuussa 2006 julkaiseman kannanoton mukaan omistuspohjaltaan laajojen, toiminnan laajuudelta huomattavien tai alueellisesti taikka valtakunnallisesti merkittävien yhteisöjen tulisi noudattaa nykyistä listayhtiöille annettua suositusta siltä osin kuin se on niiden erityispiirteet huomioon ottaen mahdollista comply or explain -periaatteen mukaisesti eli siten, että poikkeaminen ja poikkeamisen syy on ilmoitettava. Kannanoton mukaan tällaisia yhteisöjä ovat esimerkiksi laajasti omistetut osuuskunnat.

HEX Oyj, Keskuskauppakamarin ja Elinkeinoelämän Keskusliiton julkistama suositus on laadittu listattuja osakeyhtiöitä ajatellen. Suositus ei sovellu sellaisenaan kaikilta osin osuuskauppoihin sovellettavaksi, koska osuuskunnat ovat erilaisia osakeyhtiöihin verrattuna. Osuuskuntien erityispiirteet ilmenevät erityisesti toiminnan tarkoituksessa ja päämäärissä, omistuksen luonteessa, tuloksenjakotavoissa sekä päätöksenteossa.

Alueosuuskaupan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää kuvaava selostus noudattaa rakenteellisesti ja sisällöltään pörssissä listatuille yhtiöille annettua suositusta. Siinä otetaan kuitenkin huomioon osuustoiminnallisen yritysmuodon erityispiirteet ja todetaan poikkeamat yllä mainitusta suosituksesta sekä niiden perustelut.

1. Turun Osuuskauppa ja S-ryhmä

Turun Osuuskauppa on S-ryhmään kuuluva alueosuuskauppa, joka toimii 21 kunnan alueella Varsinais-Suomessa. Osuuskaupan omistavat sen yli 155 000 jäsentä, joita osuuskaupan sääntöjen mukaan kutsutaan asiakasomistajiksi.

S-ryhmä on osuuskauppojen ja niiden omistaman Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan ja tämän tytäryhtiöiden (SOK-yhtymä) muodostama yhteistoimintaverkosto. S-ryhmän toiminta-ajatuksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. S-ryhmään kuuluu 20 alueosuuskauppaa ja 8 paikallisosuuskauppaa. Osuuskauppojen omistama Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta toimii osuuskauppojen keskusliikkeenä ja tuottaa niille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita. SOK vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä.

S-ryhmässä ensisijaisesti alueelliset osuuskaupat tuottavat palvelut asiakasomistajille. Asiakasomistajapalveluja täydentävät SOK:n tytäryhtiöiden sekä partnereiden tuottamat palvelut.

2. Turun Osuuskauppa

2.1. Tehtävät

Osuuskaupan sääntöjen (rekisteröity kaupparekisteriin 8.1.2014) mukaan sen tehtävänä on liiketoimintaa harjoittamalla tuottaa palveluja ja etuja jäsenilleen. Osuuskaupan liiketoiminta-alueet ovat market-kauppa, liikennemyymälä- ja polttonestekauppa, tavaratalo- ja erikoisliikekauppa sekä hotelli- ja ravintolakauppa.

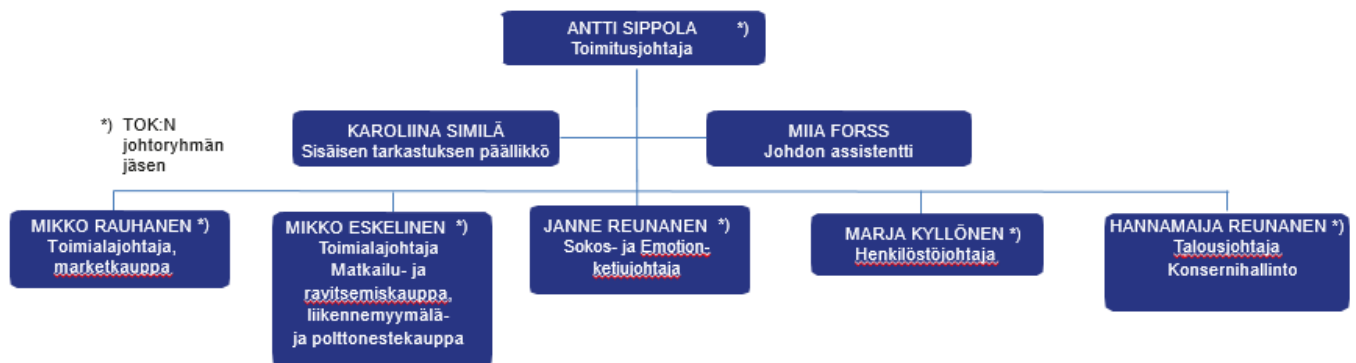
2.2. Turun Osuuskaupan rakenne

Osuuskauppa-konserniin kuuluvat Turun Osuuskauppa sekä kiinteistöyhtiöitä.

Toimintaorganisaatio:

TURUN OSUUSKAUPAN JOHTO-ORGANISAATIO

2.3. Johtamisprosessi

Johtamisprosessi koostuu Turun Osuuskaupan yritysrakenteesta, strategioista, käytettävistä johtamisperiaatteista sekä johtamista tukevista raportointi- ja tietojärjestelmistä. Johtaminen perustuu osuuskaupan yhtenäiseen johtamisjärjestelmään, joka on osa S-ryhmän yhteistä johtamisjärjestelmää.

Turun Osuuskauppa hyödyntää liiketoiminnassaan S-ryhmän yhteisiä ketjuohjausorganisaatioita. Liiketoiminta-alue- ja palvelutoimintokohtaiset ketjuohjausorganisaatiot johtavat ja koordinoivat S-ryhmän ketjutoimintaa SOK:n hallituksen valvonnassa. Ketjuohjausorganisaatiot muodostuvat ketjuhallituksista, ketjuohjausyksiköistä ja niitä avustavista ohjausryhmistä. Ketjuhallitukset koostuvat osuuskauppojen toimitusjohtajista sekä SOK:n palveluksessa olevista hallituksen tai johtajiston jäsenistä. SOK:n hallitus päättää ketjuhallitusten kokoonpanosta.

2.4. Sovellettavat säännökset

Turun Osuuskauppa on suomalainen osuuskunta, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan osuuskuntalakia, osuuskaupan sääntöjä, hallintoelinten hyväksymiä ohjesääntöjä ja työjärjestyksiä sekä toimialojen toimintaa koskevia muita säännöksiä ja SOK:n sääntöjä. Tytäryhtiöiden toimintaa säätelevät osakeyhtiölaki

sekä eri säädöksiin ja ohjeisiin perustuvat yhtymän toimintaa ohjaavat konserniperiaatteet.

3. Keskeiset hallintoelimet

Turun Osuuskaupan keskeiset hallintoelimet on kuvattu alla:

Asiakasomistajat n.155 000
Edustajisto 60 jäsentä toimikausi 4 vuotta
Hallintoneuvosto 24 jäsentä, joista 2 henkilöstöedustajia. Toimikausi kolme kalenterivuotta
Hallitus 5-7 jäsentä, toimikausi kalenterivuosi
Toimitusjohtaja
Tilintarkastajat 1-2

3.1. Edustajisto

Osuuskaupan jäsenten päätösvaltaa kaikissa osuuskunnan kokoukselle kuuluvis-
sa asioissa käyttää osuuskunnan kokouksen sijasta edustajisto.

Osuuskaupan jäsenet valitsevat edustajiston vaalijärjestyksen mukaisesti osuus-
kaupan jäsenten keskuudesta. Edustajistoon valitaan 60 jäsentä ja lisäksi varajä-
seniä vaalijärjestyksen mukaisesti. Edustajiston jäsenet ja varajäsenet valitaan
neljäksi vuodeksi kerrallaan. Edustajiston jäsenten toimikausi alkaa ja edellisen
edustajiston jäsenten toimikausi päättyy, kun S-vaalilautakunta on julistanut vaalin
tuloksen.

Osuuskaupan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen ei voi toimia edustajiston jäsenenä. Jos edustajistoon valittu henkilö kuuluu tai valitaan hallitukseen tai hallintoneuvostoon, hän on estynyt toimimaan edustajistossa, ja hänen tilalleen edustajistoon kutsutaan varajäsen. Edustajistoon valitun henkilön vapauduttua hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenyydestä, hänellä on oikeus palata edustajistoon jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Varsinaisen toimielinroolinsa lisäksi edustajistolla on merkittävä asema laajan kontaktipinnan muodostajana asiakasomistajien ja osuuskaupan johdon välillä.

Edustajisto kokoontuu sääntöjen mukaisesti kaksi kertaa vuodessa. Keväällä sen tärkeimmät tehtävät ovat tilinpäätösasioiden ja voitonjaon käsittely, vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle sekä nimeämistoimikunnan valinta valmistelemaan hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valintaa sekä edustajiston ja hallintoneuvoston jäsenten palkkioperusteita ja määrää.

Syyskokouksessa edustajiston tärkeimmät tehtävät ovat hallintoneuvoston erovuoroisten jäsenten ja tilintarkastajien valinta sekä edustajiston, hallintoneuvoston ja tilintarkastajien palkkioista päättäminen.

Tarvittaessa edustajisto voi pitää ylimääräisiä kokouksia.

Yksittäisistä edustajiston päätäntävaltaan kuuluvista asioista tärkeimpiä ovat sääntöjen muuttaminen ja mahdolliset osuuskaupan toiminnan lopettamiseen tai sulautumiseen liittyvät päätökset.

Edustajiston jäsenten palkkio vuonna 2017 on 190 euroa kultakin kokoukselta tai tehtävään kuulualta toimitukselta päivässä. Vuonna 2019 edustajisto kokoontui 2 kertaa. Edustajiston jäsenille maksettiin palkkioita yhteensä 22 800 euroa. Edustajiston jäsenet ovat oikeutettuja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussäännön mukaisesti. Edustajisto ei ole oikeutettu henkilökunnan ostoetuun.

3.2. Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston tehtävät ovat osuuskaupassa huomattavasti laajemmat kuin listatuissa osakeyhtiöissä, joissa Corporate Governance -suosituksen mukaan hallintoneuvoston toimivalta on rajattava mahdollisimman suppeaksi. Osuuskaupassa hallintoneuvoston rooli on merkittävämpi, jotta riittävä omistajaohjaus voidaan varmistaa osuuskuntamuotoisessa yritystoiminnassa. Toiminnassa pyritään aidosti varmistamaan omistajien kattava osallistuminen päätöksentekoon.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen vastuulla olevaa osuuskaupan hallintoa. Hallintoneuvosto voi antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Hallintoneuvosto valitsee hallitukseen kalenterivuodeksi kerrallaan 5-7 jäsentä ja heidän joukostaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä päättää asioista, jotka koskevat osuuskaupan toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista ja vahvistaa osuuskaupan keskeiset strategiat ja taloudelliset tavoitteet. Varsinaiset strategiseen ja operatiiviseen johtamiseen kuuluvat asiat ovat osuuskaupan hallituksen ja toimivan johdon vastuulla.

3.2.1. Kokoonpano ja toimikausi

Hallintoneuvostoon kuuluu 24 jäsentä, joista 22 valitsee edustajisto. Muut kaksi ovat osuuskaupan palveluksessa olevia henkilöstön edustajia, jotka on valittu henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain 4 §:ään perustuvan sopimuksen mukaisesti. Henkilöstön edustajille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet saman sopimuksen perusteella. Vuosittain eroaa jäsenistä kolmasosa (1/3). Hallituksen jäsen ei saa kuulua hallintoneuvostoon.

Hallintoneuvostoon valitaan ensisijaisesti sellaisia osuuskaupan jäseniä, joilla on riittävä hallinnollisten ja liiketaloudellisten asioiden tuntemus ottamalla lisäksi huomioon, että hallintoneuvostossa tulevat osuuskaupan toimialue ja jäsenistö mahdollisimman tasapuolisesti edustetuiksi. Hallintoneuvoston jäsenet valitaan osuuskaupan jäsenistä kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valittavien tulee valintahetkellä asua osuuskaupan toimialueella. Henkilöä ei voida valita hallintoneuvoston jäseneksi, jos hän on täyttänyt ennen toimikauden alkua 68 vuotta.

3.2.2. Päätöksenteko

Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joka puheenjohtajan estyneenä ollessa hoitaa tämän tehtäviä.

Hallintoneuvosto kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessa estynyt varapuheenjohtajan kutsusta niin usein kuin asiat vaativat tai hallitus sitä esittää, kuitenkin vähintään kolme kertaa vuodessa. Hallintoneuvosto on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja heidät mukaan lukien yhteensä yli puolet sen koko jäsenmäärästä. Päätökseksi tulee ehdotus, jota enemmistö on kannattanut, tai jos äännet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Äännten mennessä tasan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan vaalissa ratkaistaan vaali arvalla.

Hallintoneuvosto hyväksyy itselleen työjärjestyksen.

Hallituksen jäsenillä ja tilintarkastajilla on hallintoneuvoston kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

3.2.3. Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston tärkeimmät tehtävät jakaantuvat kolmeen aihealueeseen:

- liiketoiminnan valvonta
- osuuskaupan toiminnan huomattavasta supistamisesta tai laajentamisesta päättäminen ja strategian vahvistaminen sekä
- hallituksen valinta.

Hallintoneuvoston tehtävissä korostuvat valvontaan liittyvät kysymykset. Hallintoneuvosto saa hallitukselta ja toimitusjohtajalta säännöllisin väliajoin, käytännössä hallintoneuvoston kokouksissa (vähintään kolme kertaa vuodessa), riittävät ja havainnolliset tiedot osuuskaupan tilasta ja kehityksen suunnasta.

Hallintoneuvoston toinen merkittävä tehtävä on osuuskaupan strategioiden vahvistaminen. Tähän ryhmään kuuluvia asiakokonaisuuksia ovat mm. liiketoiminnan painotukset ja keskeiset toimintaperiaatteet. Asioita käsitellessään hallintoneuvosto ottaa huomioon SOK:n hallintoneuvostossa päätetyt S-ryhmän strategiset tahtotilat.

Kolmantena avaintehtävänä hallintoneuvostolla on hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten valinta, sekä hallitukselle maksettavien palkkioiden päättäminen.

3.2.4. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Hallintoneuvoston kokouksen johtamisen lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajan keskeisiin tehtäviin kuuluu hallintoneuvostolle esitettävien asioiden valmistelu varapuheenjohtajan ja hallituksen kanssa. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja osallistuvat puheoikeudella hallituksen kokouksiin. Hallintoneuvoston puheenjohtaja kutsuu hallintoneuvoston puolesta koolle edustajiston kokouksen osuuskuntalain ja osuuskaupan sääntöjen mukaisesti.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana vuonna 2018 toimii Timo Hollmén, Kaarina ja varapuheenjohtajana Riitta Eklund, Turku.

Hallintoneuvoston puheenjohtajan erillispalkkio on 1400 euroa kuukaudessa ja varapuheenjohtajan erillispalkkio on 700 euroa kuukaudessa.

3.2.5. Vuosi 2017

Vuonna 2017 hallintoneuvostossa oli 24 jäsentä, joista kaksi oli henkilöstön kahdeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaa edustajaa.

Vuonna 2017 hallintoneuvosto kokoontui 4 kertaa.

Hallintoneuvoston jäsenten palkkio vuonna 2017 oli 210 euroa kultakin kokoukselta tai tehtävään kuuluvalla toimituksella päivässä. Hallintoneuvoston jäsenet olivat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussäännön mukaisesti.

Hallintoneuvoston jäsen oli oikeutettu henkilökunnan ostoetuun siten kuin kohdassa 3.2.6. on todettu.

3.2.6. Vuosi 2016

Vuonna 2017 hallintoneuvostossa on 24 jäsentä, joista kaksi oli henkilöstön kahdeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaa edustajaa.

Hallintoneuvoston jäsenten palkkio vuonna 2017 on 210 euroa kultakin kokoukselta tai tehtävään kuuluvalla toimituksella päivässä. Hallintoneuvoston jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussäännön mukaisesti.

Hallintoneuvoston jäsen on oikeutettu henkilökunnan ostoetuun. Henkilökunnan ostoedun saa halutessaan myös hallintoneuvoston jäsenen kanssa samassa taloudessa asuva puoliso.

3.3. Hallitus

3.3.1. Kokoonpano ja toimikausi

Hallitukseen kuuluu 5-7 hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Hallituksen jäsenillä tulee olla liiketaloudellisten ja hallinnollisten asioiden hyvä tuntemus ja heidän tulee olla osuuskaupan jäseniä. Hallituksen jäsenet eivät saa olla osuuskaupan tai sen tytäryhtiöiden palveluksessa.

Hallituksen valinnan valmistelee hallintoneuvoston valitsema nimeämistoimikunta. Koska hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet, jäsen ehdokkaita ei ole tarpeen ilmoittaa osuuskunnan jäsenille. Omistajat saavat riittävän tiedon jäsen ehdokkaista hallintoneuvoston jäsenten kautta, mikä on myös suosituksen tavoitteena. Hallintoneuvoston valintamenettely varmistaa omistajien vaikuttamismahdollisuudet hallituksen kokoonpanoon ja sitä kautta koko osuuskaupan toimintaan.

3.3.2. Tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolellisesti toimien edistää osuuskaupan etua. Se huolehtii osuuskaupan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus hoitaa osuuskaupan asioita lakien, osuuskaupan sääntöjen, edustajiston ja hallintoneuvoston päätösten sekä hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti.

Hallitus vastaa osuuskaupan liiketoiminnan menestyksellisyydestä. Hallituksen tärkeimmät tehtävät ovat:

- päättää osuuskaupan keskeiset strategiat ja tavoitteet
- valvoa osuuskaupan operatiivista liiketoimintaa
- huolehtia osuuskaupan kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä
- ottaa toimitusjohtaja, määrätä hänen palkkausjärjestelmänsä perusteet ja päättää hänen toimisuhteensa lopettamisesta kuultuaan edellä mainituista asioista hallintoneuvoston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa.
- päättää määrittelemiensä periaatteiden mukaisesti johdon nimityksistä
- päättää vuosittain osuuskaupan taloudelliset kokonaistavoitteet ja tarvittavat toimintasuunnitelmat
- päättää investoinneista ja realisoinneista määrittelemiensä periaatteiden mukaisesti
- antaa hallintoneuvostolle sen kokouksissa kaikki tiedot jotka ovat tarpeen hallintoneuvoston tehtävien hoitamisessa

Hallituksen ulkopuolinen nimeämistoimikunta on osuustoiminnallisessa yrityksessä nähty hallituksen sisäistä nimitysvaliokuntaa tarkoituksenmukaisemmaksi johdun hallitus-hallintoneuvosto -hallintomallista. Hallituksen yhteyteen perustettava palkitsemisvaliokunta ei ole tarpeellinen, koska hallituksen palkkioista liittyvät päätökset tehdään hallintoneuvostossa.

Hallitus voi muutoin perustaa erillisiä valiokuntia hallitukselle kuuluvien tehtävien valmistelua varten ja hallituksen työskentelyn tehostamiseksi.

3.3.3. Kokouskäytäntö, päätöksenteko ja itsearviointi

Hallitus kokoontuu tarpeen vaatiessa, kuitenkin vähintään kuusi kertaa vuodessa puheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja heidät mukaan lukien yhteensä yli puolet sen jäsenistä on saapuvilla.

Hallituksen päätökseksi tulee se ehdotus, jota enemmistö on kannattanut, tai jos äännet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja, jonka kokouksen puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet allekirjoittavat.

Hallitus arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojansa tekemällä itsearvioinnin kerran vuodessa.

3.3.4. Vuosi 2017

Hallitus kokoontui 11 kertaa vuoden 2017 aikana.

Vuonna 2017 hallituksen muodostivat: asianajaja, laamanni Matti Manner, Naantali, puheenjohtaja, vuorineuvos Risto Rinne, Naantali, varapuheenjohtaja; jäsenet johtaja Satu Ahomäki, Turku, maanviljelijä Harri Auranen, Pöytyä; professori Alf Rehn, Turku, toimitusjohtaja Sanna-Maria Sarelius, Turku.

Hallituksen puheenjohtajan palkkio oli 3.500 euroa kuukaudessa. Hallituksen jäsenten palkkio oli 800 euroa kuukaudessa. Lisäksi hallituksen jäsenelle maksettiin kokouspalkkio 390 euroa kultakin kokoukselta tai tehtävään kuuluvalta toimitukselta päivässä. Hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussääntöjen mukaisesti.

Hallituksen jäsen oli vuonna 2017 oikeutettu henkilökunnan ostoetuun siten kuin 3.3.5. kohdassa on todettu.

3.3.5. Vuosi 2018

Hallintoneuvosto valitsi 14.12.2017 hallitukseen 6 jäsentä, joiden toimikausi alkoi 1.1.2018 ja päättyy 31.12.2018.

Vuonna 2018 hallituksen muodostavat: asianajaja, laamanni Matti Manner, Naantali, puheenjohtaja, vuorineuvos Risto Rinne, Naantali, varapuheenjohtaja; jäsenet johtaja Satu Ahomäki, Turku, toimitusjohtaja Jukka Rinnevaara, Turku, henkilöstöjohtaja Marja Salenius-Ranki, toimitusjohtaja Sanna-Maria Sarelius, Turku.

Hallituksen puheenjohtajan palkkio on 3.500 euroa kuukaudessa. Hallituksen jäsenten palkkio oli 800 euroa kuukaudessa. Lisäksi hallituksen jäsenelle maksettiin kokouspalkkio 390 euroa kultakin kokoukselta tai tehtävään kuuluvalta toimitukselta päivässä. Hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussääntöjen mukaisesti.

Hallituksen jäsen on oikeutettu henkilökunnan ostoetuun. Henkilökunnan ostoedun saa halutessaan myös hallituksen jäsenen kanssa samassa taloudessa asuva puoliso.

3.4. Puheenjohtajisto

Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja muodostavat osuuskaupan puheenjohtajiston. Puheenjohtajisto kokoontuu tarvittaessa hallintoneuvoston puheenjohtajan tai hallituksen puheenjohtajan kutsusta. Sen tehtävänä on edistää hallituksen ja hallintoneuvoston tehokasta asioiden käsittelyä.

3.5. Toimitusjohtaja

Osuuskaupalla on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa osuuskaupan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolellisesti toimien edistettävä osuuskaupan etua. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että osuuskaupan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan ollessa estyneenä hänen sijaisenaan on hallituksen siihen määräämä henkilö.

Turun Osuuskaupan toimitusjohtaja on 1.6.2014 alkaen ollut Antti Sippola, KTM.

3.6. Johtoryhmä

Johtoryhmän tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa ja hallitusta tavoitteena koordinoita ja valmistella hallitukselle annettavia esityksiä. Näitä esityksiä ovat mm. osuuskaupan liiketoimintastrategiat, tavoitetasot, toimintasuunnitelmat ja budjetit sekä merkittävät investointi- ja realisointihankkeet. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai osuuskaupan sääntöihin perustuvaa toimivaltaa. Johtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran kahdessa viikossa.

Tilikaudella 1.1.-31.12.2017 johtoryhmälle maksettiin palkkaa ja tulospalkkioita 948 043,66€ (sisältää toimitusjohtajalle maksetut palkat ja tulospalkkiot).

3.7. Tytäryhtiöt

Tytäryhtiön hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan, mutta valinta edellyttää osuuskaupan hallituksen hyväksynnän. Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet valitaan osuuskaupan toimi- tai luottamushenkilöistä. Osuuskaupan hallitus päättää esityksistä tytäryhtiöiden hallitusten jäseniksi kunkin yhtiön yhtiökokoukselle. Liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden toimitusjohtajat eivät pääsääntöisesti kuulu ko. yhtiön hallitukseen. Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan osuuskaupan hallituksen päättämin konserniperiaattein.

4. Tulos- ja kannustepalkkiojärjestelmä

Koko henkilöstö on tulos- ja kannustepalkkiojärjestelmän piirissä. Kannustepalkkio maksetaan kuukausittain jälkikäteen sitä seuraavan kk:n palkanmaksussa. Kannustepalkkion maksimi on 1 € / tehty työtunti. Johdon ja esimiesten lyhyen tähtäyksen palkkiojärjestelmässä arviointijakso on yksi vuosi. Tulosvastuullisilla esi-

miehillä palkkio on tavoitteiden toteutuessa maksimissaan 2 kuukauden palkkaa vastaava summa ja muilla esimiehillä maksimissaan 1,5 kuukauden palkkaa vastaava summa. Johtoryhmän jäsenten vuosittaisen tulospalkkion maksimimäärä on 2,5 kuukauden palkkaa vastaava summa. Lisäksi johtoryhmän jäsenille on asetettu kolmen vuoden eli ns. pitkän tähtäimen tulospalkkiotavoitteet. Toimitusjohtajan vuotuinen tulospalkkio on maksimissaan kolmen kuukauden rahapalkkaa vastaava määrä. Toimitusjohtajalle on asetettu lisäksi kolmen vuoden eli ns. pitkän tähtäimen tulospalkkiotavoitteet.

Tulos- ja kannustepalkkiojärjestelmän perusteet hyväksytään vuosittain hallituksessa. Kriteereinä ovat mm. myynnin kehitys, operatiivinen tulos, asiakastytyvyisyys ja henkilöstötyytyväisyys. Palkkiomittareita on määritelty sekä osuuskaupan, oman yksikön että koko S-ryhmän näkökulmista.

5. Tilintarkastus

5.1. Valinta

Osuuskaupan edustajiston syyskokous valitsee vuosittain tilintarkastajat seuraavalle tilikaudelle nimeämistoimikunnan valmistelun pohjalta.

Osuuskaupan tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä, kirjanpitoa ja hallintoa tarkastamaan valitaan varsinaisessa edustajiston kokouksessa vähintään yksi ja enintään kaksi tilintarkastajaa, joiden tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia tai tilintarkastusyhteisöjä. Mikäli varsinaiseksi tilintarkastajaksi valitaan Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, ei varatilintarkastajia valita.

Tytäryhtiöiden ja merkittävien osakkuusyhtiöiden tulee valita yhdeksi tilintarkastajakseen joku osuuskaupan tilintarkastajista.

5.2. Vuosi 2017

Tilintarkastajana vuonna 2017 toimitilintarkastusyhteisö KPMG Oy, päävastuullisena tilintarkastajana Mikko Haavisto.

Konserniin kuuluvien yhtiöiden tilintarkastus- ja valvontatarkastustoiminnasta maksettiin vuonna 2017 palkkioita 28 633 euroa.

5.3. Vuosi 2018

Osuuskaupan edustajisto valitsi kokouksessaan 22.11.2017 vuodelle 2016 tilintarkastajaksi Tilintarkastusyhteistö KPMG Oy:n, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Mikko Haavisto

6. Sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta

Osuuskaupan hallituksella on vastuu toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä, osuuskunnan hallinnosta sekä kirjanpidon, varainhoidon ja juoksevan hallinnon lainmukaisuudesta ja luotettavuudesta sekä riskienhallinnasta. Lisäksi toimitusjohtaja, toimialojen ja liiketoimintayksiköiden johtajat ja tytäryhtiöiden hallitukset toimitusjohtajineen toteuttavat liiketoiminnan ohjausta ja valvontaa päivittäisessä toiminnassa omalla vastuualueellaan.

Osuuskaupassa on nimetty sisäinen tarkastaja/control-toiminto suorittamaan sisäiseen tarkastukseen liittyviä tehtäviä. Sisäinen tarkastaja/control-toiminto toimii toimitusjohtajan alaisuudessa ja raportoi säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja toimintasuunnitelman.

7. Taloudellinen raportointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan osuuskaupan ja myös S-ryhmän kattavalla taloudellisten tunnuslukujen, trendien ja ennusteiden raportoinnilla. Kattavan sisäisen raportoinnin lisäksi osuuskauppa julkistaa säännöllisesti tiedot taloudellisesta menestyksestä ja liikevaihdon kehityksestä.

Osuuskauppa julkistaa tilinpäätöksensä viimeistään maaliskuussa. Osuuskauppa voi julkistaa puolen vuoden toimintaa koskevan katsauksen elokuussa.

8. Muu tiedottaminen

Osuuskaupan viestinnästä vastaava yksikkö huolehtii siitä, että omistajien, asiakkaiden ja sidosryhmien käytössä on riittävästi oikeaa tietoa osuuskunnasta ja sen toiminnasta.

Tietoa on saatavilla pyydettyäessä kirjallisesti sekä internetissä olevien kotisivujen välityksellä. Koko S-ryhmän tiedot ovat osoitteessa www.s-kanava.fi. Osuuskaupan omien kotisivujen osoite on www.tok.fi.

9. Corporate governance -statementin päivitys

Osuuskaupan Corporate Governance -statement on nähtävillä osuuskaupan internet-sivuilla. Päivitys tehdään tarpeen vaatiessa.